

ZVONČEK

Čišt s podobami za mladino

Leto 35

Junij 1934

Štev. 10

Cvetko Golar

Dve ruski

Muc Katafej

V neki vasi je imel mož velikega muca, ki pa je že napravil toliko škode, da je bilo kar groza. Zato se ga je mož naveličal, poklical ga je k loncu mleka, ga zagrabil in vtaknil v vrečo. Trdno jo je zadrnil pa nesel v gozd in vržel v goščavo.

»Tukajle naj pogine ali pa naj stori kar hoče,« je pomislil kmet jezno in odšel domov. Legel je na peč in zaspal, prepričan, da bo muc poginil.

Ali mucu se je posrečilo, da je pregrizel vrečo in ušel. Tekel je na vso moč in prišel proti večeru h gozdarjevi bajti. Tam se je, ne da bi ga kdo videl, splazil na podstrešje, skrnil se je v kot na slamo in se je lepo udomačil. Kadar je bil lačen, je zbežal v gozd in vjel miško ali ptičko, se najedel in se zopet splazil na podstrešje. Godilo se mu je prav dobro.

Lepega dne se sprehaja po gozdu, pa sreča lisico. Ta ga vidi in se silno začudi:

»Toliko let že živim v gozdu, ali take živali še svoj živ dan nisem videl!«

Globoko se prikloni pred mucom in mu reče:

»Povej mi, vrli mladenič, kdo pa si ti? Kako si prišel sem in kako naj te kličem?«

Muc skrivi hrbet, naježi dlako in odgovori:

»Poslan sem iz sibirskih gozdov, da Vam gospodarim, pravijo mi pa muc Katafej!«

»Ah, moj ljubi Katafej,« reče lisica, »svoj živ dan te nisem videla, ne slišala o tebi; pojdi k meni, da te pogostim.«

Muc gre z lisico, ki ga pelje v svojo luknjo, mu postreže s putkami in petelinčki in vpraša:

»Ljubi Katafej, povej mi, ali si že oženjen, ali si še samec?«

»Samec sem,« odgovori muc.

»Jaz sem pa gospica lisica, vzemi me za ženol!«

Muc je bil s tem zadovoljen in sta napravila veselo ženitovanje.

Drugi dan gre lisica na lov, da bi svojemu mlademu soprogu prinesla kaj dobrega, muc pa ostane doma. Ko hodi lisica tako po gozdu, išče, se ozira za plenom, ji pride nasproti volk in jo prijazno ogovori:

»O, botrica, kje pa si tako dolgo hodila, da te ni bilo nič pred oči? Vse luknje smo že pretaknili, pa nikjer te nismo dobili.«

»Ti me kar pusti, šema stara, kaj pa misliš o meni? Prej sem že bila gospica lisica, zdaj sem pa omožena gospa.«

»Tako, koga si pa vzela, ljuba lisica?«

»Ali nisi nič slišal, da je iz sibirskih gozdov poslan muc Katafej k nam za nadzornika? Zdaj sem njegova žena.«

»Ne, nič nisem slišal, ljuba lisica! Kje bi ga pa lahko videl?«

»Ha, moj Katafej je strašno hud! Če mu kdo ni všeč, ga kar požre. Glej, da ujameš tolstega kozlička in mu ga pošlješ. Položi ga mu pred prag, ti se pa skrij, da te ne vidi, moj dragi, ker ti utegne huda presti.«

Volk steče, da bi čimprej ujel kozlička. Lisica pa gre naprej in sreča medvedka, ki jo tudi lepo nagovori, lisica pa ga nahruli:

»Kaj češ, ti kosmatinec, krivo nogi ščetinec! Če sem bila prej lisica gospica, sem pa sedaj omožena na gospal!«

»Koga si pa vzela za moža, ljuba lisica?«

»Nadzornika, ki je bil pred nedavnim k nam poslan iz sibirskih gozdov. Ime mu je pa Katafej, muc, njega sem vzela.«

»Ali ga lahko obiščem, ljuba lisica?«

»Ha, moj Katafej, muc, je strašno hud! Kdor mu ni všeč, ga kar požre. Pojdi, poišči pitanega vola, pa mu ga prinesi za darilo. Volk mu bo prinesel kozlička; pa bodi previden, položi vola kar pred prag in se skrij, da te Katafej, muc, ne vidi, ker sicer, dragi moj, ti utegne huda presti.«

Medved odhlača hitro proč, da poišče vola.

Volk je medtem že prinesel kozlička in ga dal iz kože. Ozre se, glej, že prihaja medved z volom.

»Pozdravljen, preljubi Bine Kosmatine!«

»Pozdravljen, sivi bratec!«

»Ali nisi nič videl lisice z njenim možem?«

»Nič, moj dragi, pa čakam nanj že ne vem kako dolgo!«

»Pojdi in jih pokliči!«

»Nak, ne grem, ljubi kosmatinec, ti kar sam pojdi, ti si močnejši!«

»Ne, ne, moj dragi, si ne upam!«

Nenadno priteče od nekod zajec. Brž ga pokliče medved:

»Pridi sem, pokvekal!«

Zajec priteče, ves prestrašen.

»Povej, dolgoušec, ali veš, kje stanuje lisica?«

»Vem, ljubi kosmatinček!«

»Teci brž k njej in ji reci, da je Bine-kosmatine s svojim prijateljem, sivim volkom, že prišel in da čakata nanjo in na njenega moža; da jima poklonita tolstega kozlička in pitanega vola.«

Zajček brž pot pod noge, beži, kar le more, medved in volk pa premišljujeta, kam bi se skrila.

Medved pravi:

»Jaz bom splezal na tole drevo.«

»Kam pa naj grem jaz?« vpraša volk.

»Jaz ne pridem na noben način na drevo! Ah, dragi Bine-kosmatine, pomagaj mi, reši me, prosim te!«

Medved skrije volka v goščavi in ga pokrije s suhim listjem, sam pa spleza na smreko, gori, prav v vršiček in opazuje, kdaj pride muc Katafej z lisico. Medtem pa pride s skokom zajec pred lisičjo luknjo, potrka in zakliče:

»Ljuba lisica, Bine-kosmatine in njegov prijatelj Sivi volk ti sporočata, da že dolgo čakata na te in na tvojega moža, da vama poklonita pitanega vola in tolstega kozlička. Lisica se oglasi iz luknje:

»Le pojdi in povej, zajček dolgoušček, da prideva takoj!«

Zajec prinese novico, vsi trije čakajo. Lej ga, že prihaja muc z lisico. Medved jih zagleda in pove volku v gošči:

»Pozor, pozor, sivi bratec, že gre lisica s svojim možem. Joj, kako je majhen!«

Muc pride in takoj skoči na vola, ležečega pod smreko. Naježi dlako in začne trgati meso z zobmi in kremplji ter godrnjati, kakor da je strašno hud: »Premalo, premalo!«

Medved pravi:

»Tako je majhen, pa tako požrešen!«

Jaz bi komaj četrt vola požrl, on ima pa celega, pa ga mu je še premalo! Nazadnje se spravi še nad naju!«

Pa tudi volk bi bil rad videl muca Katafeja, pa ga ni mogel zagledati skozi listje, zato je začel suho steljlo odgrinjati izpred oči. Muc pa zasliši, da nekaj šumi v listju, in si misli, miš je! Skoči in se zadere s svojimi kremplji volku v gobec.

Volk plane ves prestrašen, skoči in zbeži, kar so mu dale noge. Muc se splaši in skoči urno na drevo, na katerem je sedel medved.

»Joj, mene,« si misli medved, »zdajle me je pa videl.«

Dol ni mogel splezati, zato kar skoči na tla in jo ubere v goščo. Lisica pa kriči za njima:

»Na, le počakajta, Katafej vama bo že pokazal!«

Od tega časa se vse živali strašno boje muca. Lisica pa je bila za vso zimo preskrbljena z mesom, ki ga je delila z mucem Katafejem.

Kdor noče, naj ne posluš!

Kmet je imel v kleti petelina. Ne koč najde petelin grahovo zrno in skliče kokoši. Kmet pa izve, kaj je petelin našel, mu vzame zrno, ga vsadi v kleti in zalije.

Grah vzkali in zraste do oboka. Kmet prebije obok in grah raste še više, raste visoko do stropa v hiši. Kmet prebije strop, grah raste više in više in zraste do strehe. Kmet

odkrije streho, grah raste skozi, zraste gor v nebesa.

Pa reče kmet svoji ženi:

»Poslušaj me, ali ne bi splezal v nebeški raj, da vidim, kaj tam počno? Zakaj meni se zdi, da imajo tam gori sladkorja in medu, pogače in kolačev, vina in medicine, mesa in pečenke in vsega preveč.«

Žena mu odgovori:

»Le splezaj, če moreš!«

In kmet spleza na grah, pleza pleza in pride s težavo v nebesa. Stopi noter, pa je bilo že tako lepo tam gori, da se ni mogel nagledati. Sredi nebes stoji velika peč in v peči je vse polno skled in v njih so pečene gosi, pa pečeni prašički in kolači, vsega strašno veliko in kar si le srce poželi. Pred pečjo pa straži koza s sedmimi očmi.

Kmet premišljuje, kaj naj stori, in pravi sam pri sebi:

»Očke, očke, zaprite se!«

In koza zapre prvo oko. In kmet pravi bolj na glas:

»Očke, očke, zaprite se!«

Koza zapre drugo oko. In tako se je po vrsti zaprlo šest oči in zaspalo. Sedmega očesa pa, ki ga je imela koza na hrbtu, kmet ni videl in mu ni ukazal, da bi se zaprlo.

Kmet ne premišljuje dolgo, stopi k peči in poje gosi in pečenke in kolačev, kolikor je mogel, in popije, kolikor je šlo v grlo. Potem leže na klop in zaspil.

Kar pride gospod Bog.

Koza mu vse pove, kar je videla s svojim sedmim očesom. Gospod Bog se razjezi, pokliče angele in veli, naj zapode kmeta iz nebeškega raja.

Kmet gre ves žalosten in pride na tisti kraj, kjer je priplezal po grahu v nebesa, ali nikjer več ni bilo grahovega stebela. Kaj bo pa sedaj? Kmet pa ne izgubi glave, začne ometati pajčevino po kotih in splete iz nje vrv, dolgo in močno. Obesijo na luno in se spusti po njej navzdol.

Spušča se zmiraj niže in niže, kar naenkrat pa je bilo konec vrvi, ali do zemlje je še daleč.

Prekriža se in spusti. Čof! — pa de v mlako.

Sedi nekaj časa v mlaki, poskuša ven, pa ne more. Prav do vratu se je pogreznil. Kar prileti raca in mu začne na glavo znašati gnezdo. Ko je bilo gotovo, znese jajca.

Kmet pa je bil zvit, opreza na raco, in ko je hotela leteti, jo zgrabi za rep. Raca udari s perutnicami in potegne kmeta iz mlake.

Tako je bil kmet srečno rešen iz mlake in je imel še po vrhu raco in jajca. Veselo je šel domov in je vse povedal svoji ženi. Smejala se mu je in sprajžila jajca.

Šofori in kočice (za spretno roko)

Poletje je tu in z njim se približujejo tudi velike počitnice. Tedaj bo konec skrbi, pospravili boste knjige in se veselili zlate prostosti. Marsikdo izmed vas jo bo mahnil na počitnice in šel taborit s prijatelji k morju ali v gozdove. Za taborenje je potreben šotor in tega ni tako težko napraviti, to bomo takoj videli. Pa tudi če ne boste šli od doma, vam bo šotor prav dobro služil na domačem vrtu ali dvorišču pri igri in na obrežju pri kopanju.

Predvsem potrebujemo za naš šotor močno, če le mogoče nepremočljivo blago. Toliko takih kosov blaga sešijemo, da dobimo pravokotnik 2 m širine in 4 m dolžine. Najprej narišemo na blago polkrog (glej sliko 1). V proste ogle zarišemo zračilna okenca (a), jih izrežemo, obrobimo poklopce okenc in jih pri b prav močno prišijemo. Ravni rob polkroga zarobimo, na krožni lok (to je spodnji del šotora) pa prišijemo še en ozek kos blaga, da se šotorina ne more cufati. Na ta rob prišijemo še močno vrv in sicer tako, da jo prišijemo na 5 do 10 cm oddaljenih mestih z močnim motvozom (slika 6). Skozi tako nastale zanke vtaknemo pozneje, ko šotor postavljamo, šotorne količke, s katerimi šotor napnemo. Za nosilce šotora (šotorni drogovi) vzamemo osem palic 2—2½ m dolžine, ki jih v krogu vtaknemo v tla in na zgornjem koncu zvezemo (slika 2).

Vhod v šotor opremimo na eni strani z lesenimi podolgovatimi gumbi, na drugi strani pa napravimo tem gumbom primerne gumbnice.

Za poslikanje šotora z narodnimi ornamentami ali indijanskimi znaki vzamemo navadno oljnato barvo, ki jo pa moramo, če bi bila preveč gosta, razredčiti s terpentinom. Preden uporabljamo šotor na prostem, mora biti seveda pobarvano blago popolnoma suho. Šotor nam bo sijajno služil pri igri ali za slačilnico pri kopanju.

Na sliki vidimo še druge oblike šotorov, kočice in kolibice, ki so vse tako preproste, da si jih tudi lahko zgradimo sami.

V števil. 9 naše risbe vidimo najpreprostejšo obliko strešnega šotora ali šotora s slemenom. Za streho vzamemo, če le mogoče, kakor pri navadnem indijanskem šotoru (slika 3), debelo, nepremočljivo blago ali šotorovino. Uporabimo pa za to lahko tudi staro nerabno rjuho ali namizni prt, ki smo ga prej napravili nepremočljivega. Sredstvo za impregniranje (galun) kupimo lahko v vsaki drogeriji ali v sportni trgovini. Za šotor, v katerem lahko dva človeka udobno ležita, potrebujemo kos blaga, 1,8 m širok in 2,6 m dolg. Na obeh podolžnih robovih si damo pri sedlarju napraviti štiri obročke iz medu, v katere privedemo zanke iz debele vrve (slika 8). Preden zabijemo te obročke v blago, moramo dotična mesta s podložitvijo koščka usnja ali debelega blaga očvrstiti, da se blago pri napenjanju ne trga. Poleg blaga za šotor potrebujemo za strešni šotor (slika 9) še dva močna drogova, ki naj bosta dolga nekaj nad 1 m. Obe palici preluknjamo previdno z močnim svedom, približno 5 cm od konca. Nato vzamemo vrvco z